

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Марина Спасова Иванова**, преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски” на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование : *1. Педагогически науки*

професионално направление : *1.3. Педагогика на обучението по...*

докторска програма : *Методика на обучението по музика*

Докторант: Диана Георгиева Кацарова

Тема: „Педагогическа технология за стимулиране на интереса на учениците от прогимназиален етап на средното училище към класическата музика”

Научен ръководител: доц. д-р Таня Бурдева, катедра „Музика”, при Педагогически факултет на Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-2237 от 30.06.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „*Педагогическа технология за стимулиране на интереса на учениците от прогимназиален етап на средното училище към класическата музика*” за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование : *1. Педагогически науки*, професионално направление : *1.3. Педагогика на обучението по...*, докторска програма : *Методика на обучението по музика*. Автор на дисертационния труд е Диана Георгиева Кацарова – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Музика”, при Педагогическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски” с научен ръководител доц. д-р Таня Бурдева от ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от Диана Георгиева Кацарова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;

- копия на научните публикации
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;

Докторантът е приложил и един диск с документи на електронен носител, освен тези на хартиен.

Кратки биографични данни за докторанта

Диана Кацарова е получила ОКС „Бакалавър” и „Магистър” в АМТИИ гр. Пловдив по специалност „Музикална педагогика” /учител по музика, преподавател по солфеж/, в периода 1988-1992г. От 01.03.2017г. до 01.03.2020 г. е редовен докторант към катедра „Музика” при Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски”, отчислен с право на защита, насрочена за 09.09.2020г.

Притежава практически опит като музикален педагог, учител по музика и солфеж, придобит и чрез участие в международни програми в Париж-Франция, Будапеща-Унгария, Лондон-Англия и т.н. През годините от 1997- до днес ръководи и създава различни музикални групи, като: „Пейте с нас”, „Бон-мин-Мария Луиза” и група „Евъргрийн”, диригент е и на хор „Родопско ехо” до 2003г. От 2003 до 2017г. има участия в най-различни проекти, между които са и проект „Успех”, „Твоят час”, „Музиката и чуждоезиковото обучение“ и „Иновативна образователна среда” през 2017г. към ПУ „Паисий Хилендарски”.

Благодарение на богатия ѝ практически опит, придобит от работата ѝ в реална образователна среда в училище с деца от начална училищна възраст до прогимназиална училищна степен на СУ, участието на Диана Кацарова в обучението и на студенти в семинарни, практически упражнения и наблюдения по време на докторантската програма, бяха отразени с успешно организирани от нея концерти със студенти магистри от Гърция, Финландия и Румъния, а през 2013г. от АМТИИ получава грамота за професионално педагогически умения при подготовката на студенти- участници в музикалните конкурси.

2. Актуалност на тематиката

Във века на мултимедийните технологии, работата на учителя по музика става все по-трудна откъм създаване на критерии, въз основа на които учениците да градят своята ценностна система. Някои от разнообразните медийни продукти агресивно нахлуват в детското съзнание, внушавайки негативни образци на поведение. Поради това образователно-възпитателната система се оказва затруднена при изграждане на „правилни еталони” на поведение при учениците. В областта на музиката става все по-трудно формирането на критерии за отсяване на действително ценностното, от агресивно натрапващото се повторение на

недотам стойностни продукти. Въпреки времето в което живеем и промяната в нравствените ценности и властващата духовна инертност, музикалните педагози се стремят да запазят доколкото е възможно усета за красивото и стойностното в живота чрез музиката. Музикално-художественото развитие на учениците от прогимназиалния етап на средното училище към класическата музика, предполага формиране на естетически вкус и музикална култура, интерес към музикалното изкуство и потребност от общуване с произведения на музикалното изкуство. Това определя и актуалността, избора и значението на разглеждания от докторанта проблем.

Изведените в дисертационния труд цел и задачи изцяло отговарят на изследваната тематика.

3. Познаване на проблема

Като специалист с богат и разнообразен опит в различни области от музиката и едновременно с необходимите педагогически познания, докторанта Диана Кацарова демонстрира познаване на разглежданата проблематика, заложена в научното изследване. В дисертационния труд тя анализира проблемите в педагогическата практика по музика с младежи от прогимназиална училищна степен на СУ и твърди, че краткото време за слушане на нова музикална творба в урока, често е съпътствано от нежелание на учениците, от незаинтересованост, което възпрепятства правилното и резултатно протичане на дейността „възприемане на музика”. Това мотивира и докторанта да потърси нови педагогически подходи за провокиране интереса на учениците към творбите по музика, които се изучават в час. Налице е опит за анализ на използваните наши и чужди литературни източници, като е изложена и оригинална авторска гледна точка, позоваваща се на вече съществуващи научни разработки, но с изведени нови алгоритми /педагогически технологии/, взаимовръзки и методически постановки. Би могло съдържанието в глава първа и глава трета да се прецизира и да се отстранят ненужните повторения по „организация и провеждане на изследването”, като се структурира в две, а не в три глави. Едната да бъде свързана с „Теоретични основи на изследването”, като с това бъде още допълнена, обогатена и анализирана, а втората глава да е свързана с ”Организация и провеждане” както на цялото изследване, така и на педагогическия експеримент .

4. Методика на изследването

Методиката на изследване е адекватно подбрана и позволява постигането и реализирането на поставените цел и задачи, решавани в дисертационния труд. От получените резултати е видно, че избраната методология и методика дават надеждни данни и гарантират качествения им анализ, изводите и препоръките, както за теорията, така и за практиката в методиката на обучение по „Музика” в прогимназиален етап на средното училище. Интерес представлява за педагогическата практика, вече известните но креативно и подходящо подбрани за изследването - 5 на брой педагогически техники, въз основа на които е изградено експери-

менталното изследване и е представен новия модел на педагогическа технология. Интерес представлява и моделът от конкретни критерии и показатели, които са общи и валидни за всички етапи и видове констатиращ, формиращ и контролен експеримент и избраната общо-валидна и единна скала за оценяване, благодарение на която е направен и успешния качествен анализ на модела или на системата от педагогически технологии и набор от конкретни творчески, музикални задачи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е в обем от 107 стандартни страници, от които основен текст 100 страници. Използваната литература съдържа 147 източника, като 122 са на кирилица и 25 на латиница. В рамките на изложението са включени 4 снимки с ученици, 4 таблици, 8 схеми, множество изображения и илюстрации на картини без номерации, графики, диаграми, схеми също без номерации, използвани са материали с илюстрации и снимки от електронен учебник, без коректно наименование на ползания материал и 11 фигури, без заглавия. Към дисертацията има и 43 страници с приложения от 108 стр. до 151 стр., на които са представени множество диаграми и графики. Препоръка: Да се конкретизират бройката на таблиците и диаграмите от основния текст и изведените материали като приложения, по количествения анализ в диаграми и графики извън текста. При този вид представяне се губи връзката с количествения анализ и материалът в основния дисертационен труд значително олеква.

Структурата на дисертацията включва всички необходими компоненти на научен труд: увод, четири глави, изводи, заключение, списък с използвана литература и приложения.

Предлагам да се премахне повторението от втора и трета глава, като теоретичния материал в дисертационния труд да се обедини в една глава.

Налице са следните теоретични приноси: проучването представлява своеобразна авторска гледна точка, базираща се на вече съществуващи научно-теоретични и практико-методически разработки у нас и по света. Изведен и конструиран е авторски модел /педагогическа технология/ от 5 броя разнообразни техники за изследване и развитие на музикалните способности и слух на ученици от прогимназиална училищна степен на СУ. Този модел се състои от следните елементи: 1. Педагогически технологии, реализирани чрез електронни ресурси. 2. Педагогически технологии за запознаване с нова музика. 3. Педагогическа технология за оптимизиране на дейността на възприемане на музика чрез варианти на основен тематичен материал. 4. Педагогически технологии, стимулиращи творческото въображение при възприемане на музика. 5. Педагогически технологии за оптимизиране на дейността при възприемане на музика чрез използване на междупредметни връзки. Докторанта Диана Кацарова успява да разшири педагогическата теория по разглежданата проблематика. Приложените приноси са: структурираният методически модул, диагностичният инструментари-

ум за оценяване и системата от критерии. Експерименталният педагогически модел подготвен за прогимназиалния етап на обучение на ученици от 7 клас, обогатява педагогическата практика и разширява методиката на обучение по „Музика” за прогимназиален етап на СУ в училищната и извънучилищната дейност .

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Диана Кацарова има 6 публикации, свързани с темата на дисертационния труд за периода 2017-2019г. Те са публикувани в реферирани научни издания с редакционна колегия и ISSN и ISBN - списания, сборници с доклади от български и конференции с международно участие. Всички притежават качествен анализ на проблемите, свързани с прилагане на педагогическата технология и техниките свързани с нея, за стимулиране на интереса на учениците от прогимназиален етап на средното училище към класическата музика и от начален етап на СУ в обучение по музика в българското училище.

Добре е докторантката да подготви и публикува кратка монография по темата на дисертационния труд в която да предложи експерименталния си модел на изследване с резултатите от качествения анализ на педагогическата технология.

7. Автореферат

Авторефератът притежава всички необходими елементи и в съкратен вид представя дисертационното изследване. Няма разминавания между него и дисертацията. Той е структуриран, според изискванията на закона и правилника за приложение на закона, правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“ и специфичните изисквания на Педагогическия факултет. В него са отразени основните изводи, резултати и приноси от дисертационното изследване. Дисертационното изследване е представено в съкратен и умален вид, без да се нарушава логиката на изложението и последователността на изследваните проблеми. Препоръчвам и той да бъде публикуван с цел популяризиране на технологията за стимулиране интереса на учениците от прогимназиален етап на СУ към класическата музика.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд е със значителен успех за докторантката и въз основа на получените резултати представлява обогатяване на педагогическата практика относно обучението по „Музика” за 7 клас на прогимназиална училищна степен на СУ. Препоръчвам доразвиване и разширяване на педагогическия експеримент, чрез разширяване на обхвата на изследването и в други класове от тази възрастова група, като 5, 6 и 8 клас, с цел да се получат по-конкретни и по-трайни и категорични успехи в подготовката на младежите по възприемане на класическата музика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа приложни резултати, които представляват принос в обучението по музика и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Диана Георгиева Кацарова притежава знания и професионални умения по научна специалност: 1. Педагогически науки; 1.3. Методика на обучението по ”Музика”..., като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе на дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Диана Георгиева Кацарова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3. Методика на обучението по..., докторска програма : Методика на обучението по музика”.

29.08.2020 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Марина Спасова Иванова